

Werkinstructie controle verklaring financiële moeilijkheden en MKB-verklaring

Werkwijze controle verklaring financiële moeilijkheden

Voor het uitvoeren van controle op financiële moeilijkheden door de Beheerautoriteit (hierna: BA) dient een aanvrager een verklaring financiële moeilijkheden aan te leveren. Dit is een verplichte bijlage voor iedere aanvrager, die een economische activiteit uitvoert binnen het project. De rechtsvorm of de financieringswijze van de organisatie is daarbij niet relevant voor de vraag of de organisatie wordt aangemerkt als een onderneming. Elke eenheid die een economische activiteit uitvoert, wordt op grond van de staatssteunvoorschriften aangemerkt als een onderneming. Een entiteit die zowel economische als niet-economische activiteiten verricht (bijvoorbeeld een universiteit), wordt alleen ten aanzien van de economische activiteiten aangemerkt als onderneming. De verklaring dient eveneens te worden ingevuld door ondernemingen die op het moment van indienen van de subsidieaanvraag korter dan 3 jaar bestaan (vanaf datum inschrijving KvK). Voor deze ondernemingen wordt niet getoetst op de eigen vermogenspositie, maar zij dienen alsnog de verklaring in te vullen en te ondertekenen. De datum van beschikken is echter leidend, maar op moment van invullen van de verklaring uiteraard nog niet bekend. Daarom moet de BA, indien is ingevuld dat een onderneming korter dan 3 jaar bestaat op moment van aanvraag, tijdens de financieel-technische toets hier nader onderzoek naar doen. Indien de onderneming op moment van beschikken immers wel langer dan 3 jaar bestaat, moet de aanvrager alsnog een volledige en ondertekende verklaring financiële moeilijkheden invullen en aanleveren.

De verklaring dient volledig en naar waarheid ingevuld te worden door de aanvrager. Met volledig wordt bedoeld dat alle, voor de betreffende aanvrager vereiste vragen zijn beantwoord en dat 'Bijlage I: Stroomschema verbonden ondernemingen' is ingevuld. Met naar waarheid wordt bedoeld dat aanvrager de juiste gegevens heeft ingevuld, op het correcte niveau van de groep. De praktijk laat echter zien dat het invullen van deze verklaring niet altijd eenvoudig is voor een aanvrager. Dit komt bijvoorbeeld doordat de toets financiële moeilijkheden betrekking heeft op een verband van ondernemingen, maar binnen dit verband is geen sprake van een consolidatieplicht. Dit betekent dat geen geconsolideerde cijfers beschikbaar zijn, maar de aanvrager wel de geconsolideerde cijfers moet invullen op de verklaring OIM. Onjuistheden in de verklaring financiële moeilijkheden komen hierdoor niet zozeer voort uit bewuste misleiding, maar onduidelijkheid t.a.v. welke gegevens gebruikt moeten worden.

Het al dan niet verkeren in financiële moeilijkheden van een aanvrager (op moment van subsidieverlening) is een binaire variabele. Het antwoord is 'ja' of 'nee'. Risicogericht controleren is voor deze toets dan ook een minder bruikbare en 'veilige' werkwijze. Gezien de verstreckende gevolgen van het onrechtmatig verlenen van subsidie aan een onderneming in financiële moeilijkheden, is het van belang dat de BA toetst of de gegevens die in de verklaring financiële moeilijkheden zijn ingevuld, correct zijn.

De BA dient zich in te spannen om zelf openbare, gedeponeerde cijfers te vinden om de juistheid van de ingevulde cijfers op de verklaring te toetsen.¹ De ervaring leert echter dat in gedeponeerde jaarrekeningen vaak geen uitsplitsing van de opbouw van het eigen vermogen wordt gemaakt. Aanvragers worden daarom in de verklaring financiële moeilijkheden echter gevraagd om de laatst opgemaakte en volledige (geconsolideerde) jaarrekening bij te voegen bij de aanvraag. Dit is geen verplichte bijlage, maar vereenvoudigt de controle door de BA.

Indien een aanvrager zelf geen jaarrekening bijvoegt bij de aanvraag, zal de BA de juistheid van de ingevulde gegevens in deze verklaring in eerste instantie toetsen op basis van de laatste gedeponeerde jaarrekening, die openbaar vindbaar is. Indien de gedeponeerde jaarrekening in onvoldoende mate inzicht biedt in de opbouw van het eigen vermogen, zal de BA alsnog de laatst opgemaakte en volledige (geconsolideerde) jaarrekening bij aanvrager opvragen.

Op basis van 'Bijlage I: Stroomschema verbonden ondernemingen' en vraag 1 en 2 uit de verklaring, dient de BA te controleren of de verklaring op het juiste niveau is ingevuld. In de verklaring financiële moeilijkheden wordt aanvragers geadviseerd om, indien zij beschikken over een organogram, dat een schematische weergave van de organisatiestructuur biedt, deze bij de aanvraag bij te voegen. Dit is geen verplichte bijlage, maar vereenvoudigt de controle door de BA. Indien geen organogram is bijgevoegd, kan de BA de benodigde informatie halen uit KvK, Arachne of Company.info.

Nadat is vastgesteld dat de verklaring op het juiste niveau is ingevuld, controleert de BA of op dat niveau sprake is van financiële moeilijkheden. Daartoe geldt een verschillende toets, afhankelijk van de rechtsvorm en omvang van de aanvrager. De BA dient zoals beschreven in voldoende mate van detail inzicht te hebben in de eigen vermogenspositie van de aanvrager.

- BV of NV: Het in mindering brengen van de opgebouwde verliezen op de reserves mag geen negatief cumulatief bedrag opleveren dat hoger is dan de helft van het geplaatste aandelenkapitaal plus agioreserve. Indien dit wel het geval is, is er sprake van financiële moeilijkheden. Om dit te kunnen vaststellen, is dus inzicht nodig in het geplaatst aandelenkapitaal, eventuele agioreserve en de overige elementen van het eigen vermogen.
- CV, VOF of overige: Kapitaal / vermogen dient een positief saldo te hebben. Indien kapitaal / vermogen een negatief saldo heeft, is er sprake van financiële moeilijkheden.
- Grote onderneming: De verhouding tussen het vreemd vermogen en het eigen vermogen van de onderneming bedroeg in de afgelopen twee jaar meer dan 7,5, en de op basis van de EBITDA bepaalde rentedekkingsgraad van de onderneming bedroeg in de afgelopen twee jaar minder dan 1,0. Indien dit het geval is, is er sprake van financiële moeilijkheden.

---

¹ Uit het zorgvuldigheidsbeginsel, neergelegd in artikel 3:2 Awb, volgt dat de BA bij de voorbereiding van een besluit alle nodige kennis dient te vergaren omtrent de relevante feiten en de af te wegen belangen. Dus als we de jaarrekening niet verplicht opvragen bij de aanvrager, maar deze is wel nodig om tot een zorgvuldige beslissing te komen (in dit geval uitsplitsing eigen vermogenspositie om te kunnen bepalen of er sprake is van financiële moeilijkheden), dan moet de BA zelf openbare, gedeponeerde cijfers ophalen. Als op basis hiervan een zorgvuldige beslissing kan worden genomen, volstaat dit. Indien de openbare, gedeponeerde cijfers geen of onvoldoende inzicht geven in de eigen vermogenspositie, kan de BA geen zorgvuldige beslissing nemen en dient de BA alsnog de jaarrekening bij de aanvrager op te vragen. Indien dit niet wordt gedaan, is het besluit van de BA niet zorgvuldig voorbereid en kan het worden vernietigd op basis van strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel.

Bij de controle op financiële moeilijkheden kan de BA gebruik maken van de [rekentool financiële moeilijkheden](#).

Indien sprake is van financiële moeilijkheden, kan de BA in afstemming met de aanvrager een aantal mogelijke oplossingsrichtingen onderzoeken.

- Beoordelen aan de hand van actuele tussentijdse cijfers of aan de criteria voldaan wordt.
- Extra agiostorting, waardoor het bedrag aan geplaatst aandelenkapitaal + agioreserve omhoog gaat.
- Converteren van leningen naar achtergestelde leningen / verstrekken van achtergestelde leningen die voldoen aan criteria, die door het Ministerie van EZK zijn vastgesteld.
- Opnemen van de partij in financiële moeilijkheden als 'derde partij' en dus in de begroting onder 'overige kosten derden', waarbij deze partij dus formeel uit het consortium stapt en geen subsidieontvanger meer is.
- Oprichten van een Special Purpose Vehicle (SPV), voor de uitvoering van dit project. De SPV mag voor maximaal 50% dochter zijn, want anders is sprake van een verbonden onderneming.

Werkwijze controle MKB-verklaring

Voor het uitvoeren van controle op MKB-status door de BA dient een aanvrager een MKB-verklaring aan te leveren. Dit is een verplichte bijlage voor iedere aanvrager, die tot het MKB behoort.

	Balanstotaal	Omzet	FTE
Klein	≤ € 10 mln.	≤ € 10 mln.	< 50
Middelgroot	> € 10 mln. - ≤ € 43 mln.	> € 10 mln. - ≤ € 50 mln.	≥ 50 - < 250
Groot	> € 43 mln.	> € 50 mln.	≥ 250

De MKB-verklaring bestaat uit drie stappen, die alle drie dienen te worden ingevuld door de aanvrager:

1. Bepaal het type onderneming;
2. Bereken de grenswaarden;
3. Ondertekening.

Stap 1 is een stroomschema, die de aanvrager volledig moet hebben ingevuld. Dat wil zeggen, de aanvrager dient tot een van de in het stroomschema genoemde conclusies te zijn gekomen. De conclusies geven instructie aan de aanvrager welke entiteiten voor welk deel (volledig of naar rato) moeten worden meegenomen bij de berekening op er sprake is van MKB. Het stroomschema onderscheidt verbonden ondernemingen (> 50% kapitaal/stemrechten) en partnerondernemingen (25-50% kapitaal/stemrechten). Op die wijze dient de aanvrager voor alle aan haar gelieerde entiteiten vast te stellen of het een partner- of verbonden onderneming betreft. De kengetallen van de verbonden ondernemingen moeten volledig worden meegenomen bij de berekening van de MKB-status, de kengetallen van de partnerondernemingen naar rato van % kapitaal/stemrechten.

Stap 2 is een invultabel, waarbij de aanvrager op basis van de in stap 1 gemaakte berekeningen aangeeft welke grenswaarden op de kengetallen van toepassing zijn. Bij het bepalen van de MKB-status zijn drie kengetallen van belang. De bijbehorende grenswaarden zijn:

Een aanvrager behoort tot het MKB als:

- De onderneming minder dan 250 FTE heeft; **en**
- De onderneming een balanstotaal van maximaal € 43 miljoen heeft **of** een jaaromzet van maximaal € 50 miljoen heeft.

Stap 3 betreft ondertekening, waarbij de aanvrager de naam en KvK-nummer van de aanvragende entiteit, naam van de tekenbevoegde, datum ondertekening invult en een handtekening plaatst.

Voor ondernemingen die een complexe organisatiestructuur kennen, kan de BA de aanvrager doorverwijzen naar de reeds bestaande (Engelstalige) [MKB-wizard](#) van de Europese Commissie. Deze (Engelstalige) wizard is niet geschikt voor kleinere (minder complexe) organisatiestructuren. In overleg met de BA kan de aanvrager afstemmen of het gebruik van de wizard passend is.

In de verklaring financiële moeilijkheden wordt aanvragers geadviseerd om, indien zij beschikken over een organogram, dat een schematische weergave van de organisatiestructuur biedt, deze bij de aanvraag bij te voegen. Dit organogram kan door de BA worden gehanteerd om te controleren of de aanvrager het stroomschema bij stap 1 correct heeft ingevuld en of de aanvrager dus tot de juiste conclusie is gekomen. Indien geen organogram is aangeleverd bij aanvraag, tracht de BA de benodigde informatie te halen uit KvK, Arachne of Company.info. Op die manier kan een aansluiting worden gemaakt met de ingevulde verklaring, zodat de betrouwbaarheid getoetst kan worden door de BA.

Verbonden ondernemingen worden meegenomen in geconsolideerde jaarrekeningen. Dit geldt niet voor partnerondernemingen. Indien sprake is van een aanvrager die niet tot een groep behoort, kan de verklaring worden geverifieerd op basis van de volledige dan wel gedeponeerde jaarrekening van de aanvrager. Indien sprake is van een aanvrager met uitsluitend verbonden onderneming(en), kan de verklaring worden geverifieerd op basis van de volledige dan wel gedeponeerde geconsolideerde jaarrekening van de aanvrager. In beide gevallen controleert de BA of de drie kengetallen (balanstotaal, omzet en FTE) overeenkomen met de grenswaarden die bij stap 2 van de verklaring zijn ingevuld.

Indien sprake is van een aanvrager die partneronderneming(en) heeft of zowel partner- als verbonden ondernemingen, moeten de kengetallen van de partneronderneming(en) naar rato van % kapitaal/stemrechten worden meegenomen in de berekening MKB-status. Bij dergelijke constructies kan de eerdergenoemde [MKB-wizard](#) van de Europese Commissie uitkomst bieden, omdat deze wizard automatisch de partnerondernemingen naar rato meerekent. Indien deze niet is aangeleverd door de aanvrager, kan hier wel een risicogerichte controle worden gehanteerd. De MKB-status heeft immers geen gevolgen voor eventueel onrechtmatig verlenen van subsidie, maar enkel op een opslag voor de staatssteun. Deze controle houdt dan in dat uittreksels in principe voor alle verbonden ondernemingen en partnerondernemingen uit een openbare, externe bron worden gehaald, tenzij dit onevenredig veel werk is ten opzichte van het doel van de controle. Dit is bijvoorbeeld het geval indien een onderneming uit meer dan 10 verbonden/partner ondernemingen bestaat. In deze gevallen zal middels een deelwaarneming een aansluiting worden gemaakt tussen de opgeleverde organisatiestructuur en de uittreksels uit externe bronnen. Deze deelwaarneming is voldoende om de betrouwbaarheid van de verklaring te beoordelen.